

LENINA KAROGS

LATVIJAS KOMUNISTI/KĀ/ PARTIJAS/ PREIĻU RAJONA KOMITEJAS/ UN
PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES/ LAIKRAKSTS

IZNAK KOPS

1950. GADA 29. MARTA

Nr. 68 (5762)

9.

JUNIJS

CETURTDIENA,

1988. GADS

Maksā 3 kap.

Mans priekšlikums konferencei

Godprātīgi izpildīt savu pienākumu

Dīvas nedēļas un dažas dienas atlikušas līdz partijas XIX Vissavienības konferences atklāšanai. Tajā novērtēs to, kas paveikts pēc PSKP CK 1985. gada aprīļa Plēnuma. Taču, manuprāt, galvenā saruna būs par nepadarīto, par to, kas nekavējoties jāizstrādā.

Uzskatu, ka vispirms jātiekl galā ar birokrātiskajiem uzslāņojumiem pašā partijā. Pasekosim, piemēram, kā notiek uzņemšana partijā. So jautājumu izskata 5 — 7 reizes (atkarībā no partijas organizācijas struktūras atkarības). Mūsu organizācija seši šādi posmi — ceha, ceha, ceha, pirmorganizācijas birojs, pirmorganizācijas sapulce, partijas komisija, partijas rajona komitejas birojs. Sāda kārtība ir it kā cēls mērķis — novērst gadījuma cilvēku iekļaušanu partijā. Taču šī sistēma faktiski nedarbojas. Tāpēc ne jau velti PSKP CK tēzēs partijas konferencei ir runāts par iespēju sarīkot komunistu sabiedriski politisko atestāciju kā efektīvu partijas pašattīrīšanās un nostiprināšanās pasākumu.

Līdzīga aina iezīmējas, ja paskatāmies personālo lietu izskatīšanā. Es neesmu pret vienu vai otru jautājuma iespējami vispusīgu izpētīšanu, taču tam jānotiek lietiski un pārdomāti. Man, partijas organizācijas sekretāram, un citiem biedriem nereti izsaka pārmetumus par to, ka PSKP biedros vai kandidātos uzņemamā cilvēka kandidātūru partijas pirmorganizācijas sapulcē izskata formāli. Piekritu. Bet — cik gan interesanta saruna var izraisīties, kad daļa biedru (īpaši jau tie, kuri konkrēto cilvēku vislabāk pazīst) par šo jautājumu jau ir spriedušies un lēmuši. (Biroja locekļi to darijuši pat vairākas reizes.)

Un vēl — par PSKP biedra kandidāta stāžu. PSKP Statūtos ir noteikts, ka šis laiks izmantojams, Taču praksē gadās, ka kāda partijas biedra kandidāta uzņemšana PSKP rindās tiek uzskatīta par ārkārtēju notikumu. Uztraukums ir lielāks nekā tad, kad no partijas izslēdz biedru ar 20 gadu ilgu stāžu. Lūdzu saprast mani pareizi — es neuzskatu, ka par partijas biedra kandidātu var uzņemt vai likatru, kurš to lūdz. Taču šim periodam ir jābūt par cilvēka īstas pārbaudes laiku. Atteikums uzņemt kandidātu partijā rindās jāuzskata par reāli iespējamu variantu: ne tikai gadījumā, kad cilvēks izdarījis kaut ko komunista necienīgu, bet arī tad, kad partijas biedra kandidāts nav parādījis sevī kā cīnītāju par jauno un progresīvo. Tātad atteikums nav jāuzskata par ārkārtēju gadījumu.

Pēdējā laikā daudz runā, arī

dara (tiesa, mazāk), lai dotu vairāk tiesību darba kolektīvam. Bet iedomāsimies, ka mūsu fabrikas direktoram pavēlētu ministrijā saskaņot, cik lielu algu maksāt katram nodaļas vadītājam. Ministrijā vajadzētu krietni vairāk ierēdņu. Taču partijas rajona komiteja tieši tā spiesta rīkoties — manu algu (partijas pirmorganizācijas sekretāra) nosaka Latvijas KP CK aparāta darbinieki. Uzņēmumu vadītāji beidzot paši var noteikt, cik un kādus darbiniekus pieņemt, cik kuram maksāt (protams, visam jāiekļaujas algas fonda ietvaros), bet partijas rajona komitejas sekretāri — strādā pa vecam. Pēdējos gados uzņēmumu vadītājiem darbiniekiem vairākkārt izmainīja prēmiju apjomus, arī šo prēmiju nolikumus. Jāatzīst — diezgan operatīvi. Taču šīs izmaiņas neattiecas uz partijas organizāciju sekretāriem un uz arodbiedrības komiteju priekšsēdētājiem.

Jau pieminēju, cik daudz patstāvības ir darba kolektīvam. Diemžēl, arī likums par valsts uzņēmumu pagaidām maz ko dod. Klasisks piemērs — valsts pasūtījuma profanācija. Par šo tematu varētu runāt garī un plaši. Taču pieminēju tikai vienu faktu: Latvijas PSR Vietējās rūpniecības ministrija neatlaidīgi pieprasa, lai mūsu fabrika savu produkciju realizē tikai ar ārējās tirdzniecības apvienības «Interlatvija» starpniecību. Saprota, ka šāds paņēmienis ir izdevīgs — republikas kasē ieplūst valūta. Arī operatīvos jautājumus vieglāk risināt. Taču tas, kura ārējās tirdzniecības apvienība realizēs mūsu produkciju, ir atkarīgs ne no mums, bet gan no šīs apvienības. Mūs interesē eksporta palielināšana. Un mēs neesam vainīgi, ja šī «Interlatvija» nav sarūpējusi mums nevienu pasūtījumu. Bet ir ārējās tirdzniecības apvienības, kuras pašas aktīvi meklē klientus un piedāvā mums palīdzību.

Atklātums — pārbūves procesa elements. Šajā nozīmē pārmaiņas ir visjutamākās. Un tomēr atsevišķos gadījumos vēl cenšamies izlīdzināt ar puspatiesību. Ir bijuši brīži, kad es, partijas organizācijas sekretārs un arī deputāts, nezināju, ko cilvēkiem sacīt — manā rīcībā ir nepilnīga informācija.

Republikas presē nesen bija publicēta ziņa par cukura sadali vasaras mēnešos. Skaidrs ir fakts: cik cukura ir, tik arī sadalām. Visi to saprot. Taču nesaprot to, kāpēc daži atbildīgi biedri cenšas mūs pārliecināt, ka šis cukura devas ir pietiekamas. Kāpēc mūs uzskata par it kā rēķināt neprotošiem? Skaidrs taču, ka daudzām ģimenēm šī cukura norma ir nepietiekama — īpaši, ja dārzā gatavojas ogas un ābolus. Bet, ja saimniecība viesus grib iepriecināt ar pasceptu torti, ar

pašgatavotu morsu, tad ar kilogramu cukura nepietiks.

Būsim reālisti — pašreiz vairāk cukura nav. Taču cilvēkiem to vajag godīgi pateikt un arī paskaidrot, kas tiek darīts, lai situāciju uzlabotu. Un — kad sagaidāma stāvokļa normalizēšanās.

Vēl viens fakts — daudzus cilvēkus interesē jautājums par jauna kombināta celtniecību (tas ražos detaļas lielpaneļu māju būvei). Jautājums ir ļoti nopietns, tas pašreiz tiek izstrādāts. Kad pilsētas iedzīvotāji tiks informēti — pirms attiecīgā lēmuma pieņemšanas vai arī viņus iepazīstinās ar jau pieņemtu lēmumu? Būsim precīzi — minētā lēmuma pieņemšana vai ne pieņemšana ir svarīga katram līvēnietim. Kā šo lēmumu pieņems: stagnācijas perioda manierē vai pārkārtošanās procesa atmosfērā?

Runājot par atklātumu, gribu izteikties arī par rajona laikraksta līdzstrādnieku darbu. Žurnālistam (tāpat kā jebkuram pilsonim) ir jābūt ar savu skatījumu un vērtējumu par dzīves faktiem. Taču šos faktus viņš nedrīkst skaidrot vienpusīgi, nedrīkst faktus atlasīt un pakārtot tikai savam uzskatam, nedrīkst noklusēt vienu niānsi, bet speciāli izcelt citu. Kā saprotat, šāda rīcība izkropļo patieso ainu.

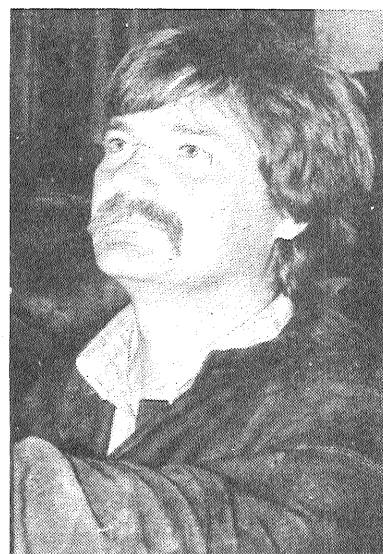
Diemžēl mūsu rajona avīzes materiāli dažreiz domāti mīetpilsotņu gaumes apmierināšanai. Piemēram, nesen laikrakstā bija publicēts materiāls par stikla fabrikas «neesošo» māju Padomju ielā 26. Piekritu, ka dzīvokļi šajā mājā neatbilst šodienas prasībām, ka šajā nozīmē daudz darāmā gan fabrikas vadībai, gan pašiem mājās iedzīvotājiem. Taču sašutumu izraisīja, lūk, kas: raksta autore L. Kuzmina ļoti emocionāli attēlo, kādi, sacīsim tieši, stikla fabrikā ir zverī, kā viņi šādos apstākļos moka V. Baranenkova daudzdzērnu ģimeni. Bet autorei nebija taču tik grūti uzzināt, kāpēc pagājušajā gadā, kad ekspluatācijā nodeva jaunu namu, V. Baranenkova dzīvokļi atteica — kaut arī viņa daudzdzērnu ģimene rindā bija pirmā un toreiz šīm ģimenēm piešķīra divus dzīvokļus.

Es, tāpat kā visi padomju cilvēki, daudz gaidu no partijas konferences, no tajā pieņemtajiem lēmumiem. Taču mums visiem arī jāsaprot, ka šie lēmumi mums pašiem būs jāizpilda. Mūsu veiksmes un neveiksmes pirmām kārtām būs atkarīgas no tā, kā mēs šeit, savās mājās, īstenojam pārkārtošanos, cik katrs godprātīgi izpildīs savu pienākumu.

I. SNIKERS,

Līvānu stikla fabrikas partijas pirmorganizācijas sekretārs

Darbojas zāles
miltu agregāts

Kolhozagrofirma «Krasnij Oktjabrj» viena no pirmajām rajonā (jau 31. maijā) iedarbināja zāles miltu ražošanas agregātu. Operators Anatolijs Popmans (attēlā pa labi) seko, lai tiktu precīzi ievērots tehnoloģiskais režīms, bet šoferis Jakovs Sorokins pavisam līksmi ziņo, ka zālās masas krājumi ir lieli un kvalitatīvi. J. SILICKA foto

Cik tālu „aizceļo” Līvānu mājas?

Republikāniskā projektēšanas un mājbuves tresta specializētās pārvietojamās mehanizētās kolonnas brigāžu locekļiem dienesta komandējumi kļūst arvien ilglaicīgāki. Tas tā tāpēc, ka Līvānu koksnēs konstrukciju rūpniecā ražotajām mājām rodas jaunas un reizumis diezgan tālas adrešes.

Ukrainas enerģētiku pilsētā Slavutičā 36 «līvānietes» veido tā saukto Latvijas kvartālu. Darbs te turpinās. Vladimira Mickeviča vadītā brigāde būvē divas 103. sērijas mājas, kuras būs gatavas jau šovasar.

Grigorija Maskajova brigāde cel māsas Krasnodaras novadā. Kolhozā «Rossija» top 15 ēkas. To iemītnieki būs kombināta «Severonikel» darbinieku bērni. Un tāpēc šo māju celtniecība tiek veikta ar īpašu rūpību un precizitāti. Pasūtījums būs izpildīts jau jūlijā.

Daļa mūsu mājbuvētāju aizceļojusi vēl tālāk uz dienvidiem — Krimas apgabala sovhozā «Eipatorskij» drīz būs gatavas desmit Līvānu mājiņas.

Maskava un Toljati, Poltavas, Dnepropetrovskas, Brestas, Leningradas un Gomeļas apgabali — lūk, adrešes, uz kurām tagad «aizceļo» Līvānos tapušās kotedžas. Sogad pasūtīts vairāk nekā divsimt mājiņu, kuras uzceļs ārpus mūsu republikas. Šāda sadarbšanās ir abpusēji izdevīga: brālīgās republikas labprāt izpalīdz ar būvmateriāliem, kuru mums nereti trūkst.

Un vēl — kaimiņi atzīnusi Līvānu māju ražotāju darba kvalitāti. Tāpēc iespējama sakaru paplašināšanās, kas ir ekonomiski izdevīga mūsu brālīgajam republikam.

I. IVANOVA

KOLHOZAGROFIRMA „KRASNIJ OKTJABRJ”:

pirmrindas pieredze,
meklējumi, risinājumi

Mūsu rajona kolhozagrofirma «Krasnij Oktjabrj» ir viens no jaunākajiem un perspektīvajiem agrorūpnieciskā kompleksa formējumiem, kura atklāj kooperācijas lielas iespējas un priekšrocības šodienas lauksaimniecībā. Kolhozagrofirma nodarbojas ne tikai ar lauksaimnieciskās produkcijas ražošanu, bet arī uzņemusies rūpes par tās pārstrādi, isā laikā gūstot atzīstamus rezultātus.

Sodien mūsu laikraksta otrajā un trešajā lappusē stāstam par kolhozagrofirms «Krasnij Oktjabrj» pieredzi, mēklējumiem un risinājumiem ražošanas kāpināšanā. Jūs varat iepazīties ar piezīmēm no PSRS Tautas saimniecības sasniegumu izstādes, uzzināt, ka kolhozagrofirma lievie ģimeņu darbuzņemumu, pilnveido pārvaldes struktūru, izmanto zinātniski tehniska progresā sasniegumus.

Ideju banka

Partijas Rīgas pilsētas komitejas sabiedriski politiskās iniciatīvas centrs sācis veidot ideju banku. Iestājoties centrā, tā dalībniekiem jāizvirza interesants priekšlikums par partijas darba pārkārtošanu. Savu kontu šajā

savdabīgajā bankā jau atvēruši sociologi, žurnālisti, zinātnieki un partijas darbinieki — pavisam 20 visdažādāko grupu un profesiju pārstāvji. Piemēram, vēsturnieki apkopojusi partijas rajonu un pilsētu komiteju beznozaru struktūras pieredzi. Partijas Leningradas rajona komitejai būs centra eksperimentālās bāzes loma. LATINFORM

KOLHOZAGROFIRMA pirmrindas pieredze,

INFORMACIJAS stends, kurš aicina apmeklēt tematisko izstādi «Leņina kooperācijas plāns darbībā», izceļas pat uz PSRS Tautas saimniecības sasniegumu izstādes centrālās ieejas visai iespaidīgā fona. Lai gan ļoti interesantas ir izstādes par kosmiskajiem, medicīniskajiem, mūsu valsts racionalizatoru un izgudrotāju sasniegumiem, lai gan tā vien gribas atvēsināties pie strūklakām, daudzi PSRS Tautas saimniecības sasniegumu izstādes apmeklētāji tomēr atrod laiku ienākt arī paviljonā «Agrorūpnieciskā kompleksa ekonomika un organizācija». Un tas ir saprotams, jo pēc ceturta Vissavienības kolhoznieku kongresa katram lauku cilvēkam radusies īpaša interese par agrorūpnieciskā kompleksa organizāciju un ražošanas jaunajām struktūrvienībām. Izņēmums nebija arī es. Jo vairāk tāpēc, ka iepazīšanās ar pirmrindas pieredzi bija mana komandējuma mērķis.

MAZLIET PAR TEORIJU

Lai laikraksta «Leņina Karogs» lasītājus domās ievestu PSRS Tautas saimniecības sasniegumu izstādes paviljonā «Agrorūpnieciskā kompleksa ekonomika un organizācija», lai tuvāk iepazīstinātu ar jauno, taču jau pazīstamo organizatorisko un ražošanas struktūrvienību (agrorūpnieciskā apvienība «Novomoskovskoje», kolhozagrofirma «Krasnij Oktjabrj», agrokombināts «Kubana») attīstības perspektīvām, nepieciešams izdarīt nelielu ieskatu teorijā.

Vispārzināms, ka valsts agrorūpnieciskais komplekss šodien ir vienīgā mūsu ekonomikas sfēra, kur jau izveidojusies vadības starpnozaru orgānu sistēma no augšas līdz apakšai. Tomēr daudzi piemēri par agrorūpnieciskā kompleksa struktūrvienību darbu liecina, ka patlaban ir nodrošināta tikai visu orgānu organizatoriskā un juridiskā apvienošana, bet pārkārtošanās reāli ekonomiskie rezultāti vēl nav jūtami. Agrorūpnieciskā kompleksa nozares vēl nav kļuvušas par vienu un savstarpēji saistītu organismu, par kompleksu šī vārda tiešajā nozīmē. Tātad tas mums vēl jāpānāk. Mums jāpānāk, lai, ziedojot visas pūles augsta gala rezultāta sasniegšanai, pilnīgi izmantotu iespējas, kuras rada jaunā vadības sistēma.

Lai sasniegtu šo mērķi, jārada pilnīgi jauna veida organizatoriskās un ražošanas struktūrvienības: kolhozagrofirms, agrorūpnieciskās apvienības, agrokombināti. Tieši šajās struktūrvienībās atspoguļojas viss labākais, kas uzkrāts rajona agrorūpniecisko apvienību pastāvēšanas laikā, tieši šīs struktūrvienības rada apstākļus visas agrorūpnieciskā kompleksa nozares saistīt vienā veselumā. Vairākās republikās tādas struktūrvienības jau darbojas. To izveide atbilst Leņina kooperatīvā plāna principiem, bet jau uzkrātā pieredze var lietot noderēt citiem.

KOPS PIRMAJĒM SOLIEM — EFEKTIVITATE

Ekskursiju vadītāji, kuri strādā paviljonā «Agrorūpnieciskā kompleksa ekonomika un organizācija», stāsta, ka ceturta Vissavienības kolhoznieku kongresa priekšvakarā izstādi apmeklēja PSKP Centrālās Komitejas Politbiroja loceklis, PSKP Centrālās Komitejas sekretārs J. Lugačovs. Iepazīstoties ar eksponātiem, viņš īpaši interesējies par Latvijas kolhozagrofirms «Krasnij Oktjabrj», Tulas apgabala agrorūpnieciskās apvienības «Novomoskovskoje» un Krasnodaras novada Timaševas rajona agrokombināta «Kubana» struktūru un darba īpatnībām. Tieši tad secībā arī gribu sākt mūsu neklātienes ekskursiju.

Un tā — stendi, kuri atspoguļo kolhozagrofirms «Krasnij Oktjabrj» darba pieredzi. Ekskursiju vadītājs stāsta, ka kolhozagrofirma izveidota pirms nedaudz vairāk kā gada uz ar Darba Sarkanā Karoga ordeni apbalvotā kolhoza «Krasnij Oktjabrj» bāzes. Tās sastāvā iekļāvās siera rūpnīca un divi atvaļikuši lauksaimnieciskās produkcijas pārstrādes uzņēmumi: līnu fabrika un cietes rūpnīca. Kolhozagrofirms pastāvēšanas pirmajā gadā atpalkušie kolektīvi jūti uzlaboja savus ražošanas rādītājus un finansālo stāvokli. Cietes rūpnīca, kura agrāk strādāja ar zaudējumiem, ieguva 186 tūkstošus rubļu lielu peļņu. Lai gan līnu fabri-

ka iepriekšējo gadu noslēdza ar zaudējumiem, salīdzinājumā ar 1986. gadu tie bija samazinājušies par 119 tūkstošiem rubļu.

Patlaban tiek pabeigti darbi, lai izveidotu visu triju pārstrādājošo uzņēmumu vienotu siltumapgādes sistēmu un savienotu to ar siera rūpnīcas katlu māju. Visai reāla kļuvusi iespēja pāriet uz dabiskās gāzes izmantošanu. Tas dos iespēju ievērojami samazināt izdevumus nepieciešamā siltumenerģijas daudzuma ražošanai.

PIEZĪMES NO PSRS TSSI

Pa kooperācijas ceļu

Svarīgi arī tas, ka atpalkušo uzņēmumu kolektīvi beidzot guva reālas iespējas attīstīt sociālo sfēru: saņemt dzīvokļus, pārtikas produktus utt.

Pēc pievienošanās kolhozagrofirmai ne mazums ieguva arī siera rūpnīcas kolektīvs. Vienkāršāk kļuvis piemēram, risināt celtniecības jautājumus. No jauna izveidotais vienotais celtniecības dienests, kura sastāvā ietilpst projektēšanas un konstruēšanas birojs, izgatavo tehnisko dokumentāciju, pieaicina sadarbīties labus speciālistus. Starp citu, tikai iespēja izmantot kolhozagrofirms brīvo līdzekļu atlikumu siera rūpnīcai ļauj ietaupīt gadā 200 tūkstošus rubļu, atsakoties no bankas kredītiem.

Tomēr apmeklētāju vislielāko interesi izrāda fakts, ka aizvadītajā gadā ievērojami pieauguši lauksaimnieciskās ražošanas rādītāji. Tās rentabilitāte pērn bija 44,5 procenti. Salīdzināsim ar citiem šāda veida agrorūpnieciskajiem formējumiem. Apvienībā «Novomoskovskoje» rentabilitāte bija 37 procenti, agrokombinātā «Kubana» — 22 procenti, agrofirma «Pāndīvere» — 32,1 procents.

Salīdzinājuma ar izstādē pārstāvētajiem «kaimiņiem» visal augsta liekas arī graudaugu ražība — pērn kolhozagrofirma «Krasnij Oktjabrj» no hektāra ievākti 48,3 centneri graudu. Atzīstami arī lovu dzīvmasas pieauguma rādītāji — 822 grami diennaktī liellopiem un 533 grami cūkām. Ekskursiju vadītājs stāsta, ka kolhozagrofirma 1987. gada plānu pilna ražošana izpildījusi par 104, bet gaļas — par 103 procentiem. Salīdzinot ar 1986. gadu, pilna ražošana kāpināta par 265 tonnām, gaļas — par 117 tonnām.

Ekskursanti apskata kolhozagrofirms «Krasnij Oktjabrj» produkcijas paraugus. Visu uzmanību saista kūpinātās desas, siera produkcija, konfektes «Gotina». Ekskursiju vadītājs stāsta par to, kā attīstās firmas veikalu sistēma, nostiprinās kontakti ar ārvalstīm, kā tiek izstrādāta bezatlīkumu ražošanas tehnoloģija.

Es sarunājos ar izstādes apmeklētājiem. Viņu vidū bija partijas, padomju un saimnieciskie darbinieki, lauksaimniecības speciālisti. Kādas ir viņu domas par jaunajām kooperācijas formām, kādi iespējami par mūsu rajona kolhozagrofirmu?

Liela daļa uzskata, ka kolhozagrofirms «Krasnij Oktjabrj» pieredze paver iespējas uz lauksaimnieciskās ražošanas un pārstrādājošās rūpniecības integrācijas bāzes visai ātri gūt pozitīvus rezultātus, nodrošināt vēl lielāku ražošanas apjoma pieaugumu.

Daudzus interesēja, kā tālāk attīstīsies kolhozagrofirma. Jo ražošanā sasniegtie rezultāti jau tagad ir ļoti augsti. Tie tuvojas maksimālajām iespējām, ko dod lauksaimnieciskās produkcijas galveno veidu ražošanas intensīvā tehnoloģija.

AUDZINĀT ISTUS ZEMES SAIMNIEKUS

Intervijā laikraksta «Leņina Karogs» korespondentam kolhozagrofirms ģenerāldirektors Sociālistiskā Darba Varonis Romualds Kavinskis vienreiz izteicās, ka, lai tālāk kāpinātu ražošanas tempus, ir jāizaudzina isti zemes saimnieki. Lai sasniegtu mērķi, ceļš ir visiem labi zināms — kooperācija. Citiem vārdiem, kolhozagrofirms pakāpeniskā pārtapsana pašnāvības, pašatmaksāšanās un pašregulējamā organismā, pamatojoties uz kolektīvo darba organizācijas formu plašu ieviešanu, darba algas pārkārtošanu atbi-

stoši galarezultātā, ģimeņu darbuzņēmuma un citu darbuzņēmuma veidu attīstību.

Tieši te mēs daudz varam mācīties no agroapvienības «Novomoskovskoje» pieredzes. Seit, pamatojoties uz kooperatīviem aizsākumiem, veidota ne tikai apvienības pārvalde kopumā, bet arī tās struktūra.

Pagājušā gada aprīlī apvienības «Novomoskovskoje» dibināšanas sapulcē ievēlēja padomi 37 cilvēku sastāvā un valdi no 15 cilvēkiem. Viņus ievēlēja

katra ražošanas kolektīva pilnvaroto sapulcē. Padome iecerēta kā starpposms starp pilnvaroto sapulci un valdi.

Agroapvienībā «Novomoskovskoje» apvienojās deviņi kolhozi un pieci sovhozi, piena un gaļas kombināta, putnu fabrika, meliorācijas un agroķīmiskie uzņēmumi — pavisam 33 ražošanas struktūrvienības. Uz to pamata izveidoja pašpārvaldes sistēmu atbilstoši leņinskajam kooperācijas plānam, to piemērojot šodienas apstākļiem.

Patlaban tā sastāv no četriem nozaru kooperatīviem — projektēšanas un celtniecības, ražošanas un tehniskais, augkopības, piena un gaļas ražošanas.

Kā piemēru parasti min ražošanas un tehnisko kooperatīvu, stāsta par tā struktūru un pirmajiem soļiem. Tas tika izveidots uz demokrātiskiem pamatiem — pārvaldes aparāts tika ievēlēts no augšas līdz apakšai. Uz kooperatīva dibināšanas sapulci ar attiecīgiem mandātiem no visām saimniecībām atbrauca galvenie inženieri. Viņi ievēlēja valdi, kurā iekļāvās 7 saimniecību galvenie inženieri. Remontu un tehniskā uzņēmuma, automobiļu tehniskās apkopes stacijas, agroenerģētiskā dienesta norēķinu kontus Valsts bankā likvidēja. Iekārtas, strādājošo personālu, naudas līdzekļus nodeva kooperatīvam, kuram piešķirtas juridiskas tiesības. Arī pārējiem trim kooperatīviem ir sava patstāvīga bilance, norēķinu un aizdevumu rēķini vienotajā finansu un norēķinu centrā. Kooperatīviem piešķirtas attiecīgas juridiskas tiesības, un tie darbojas pēc pilna saimnieciskā aprēķina un pašfinansēšanas principiem.

Protams (to atzīst arī daudzi izstādes apmeklētāji), vēl pārāgi runāt par apvienības «Novomoskovskoje» ekonomiskā eksperimenta rezultātiem. Taču interesantās kooperācijas formas pirmie soli rada optimistiskas cerības. Jau pašā sākumā jaunajai apvienībai izvirzījās divi uzdevumi, proti — nostiprināt saimniecību ekonomiku un paaugstināt to rentabilitāti, kā arī pilnībā iedarbināt izdevumu samazināšanas mehānismu.

Pārkārtojumi sākās ar to, ka par 350 cilvēkiem samazināja pārvaldes aparātu. Intensīvās tehnoloģijas ieviešana ļāva pagājušajā gadā graudu iegūti no hektāra kāpināt līdz 38,2 centneriem, par 10 procentiem palielināt piena un par 11 procentiem gaļas ražošanu. Pirmajos pastāvēšanas mēnešos apvienība pārdeva vai norakstīja nelzmantoto tehniku un citus resursus par 10 miljoniem rubļu. Uz paškrēdītēšanas rēķina iekonomēti 750 tūkstoši rubļu.

Šie skaitļi un piemēri uzskatāmi liecina, kādu efektu var gūt, ja cilvēkiem piemīt istu savas zemes saimnieku izjūta. Turklāt arī apvienības «Novomoskovskoje» struktūras modelis pats par sevi ir interesants. Vispirms — kā lauksaimnieciskās ražošanas un apkalpošanas uzņēmumu integrācijas jauns modelis, kā kooperācijas pieredze.

ZEMNIEKAM IR JĀTIRGOJAS

Sis apgalvojums, ņemot vērā tradīcijas, kuras iesakņojušās mūsu lauksaimniecībā, izklausās mazliet neparasti. Vairāku gan objektīvu, gan subjektīvu iemeslu dēļ daļa no kolhozu un sovhozu virspilnā produkcijas, kurai vajadzētu nokļūt tirgū, līdz tam nenonāk. Kur nu vēl runāt par kaut kādu noregulētu tās pārstrādes sistēmu?

Ka zemniekam nepieciešams arī tirgoties, jo sevišķi jūtams pie Krasnodaras novada agrokombināta «Kubana» sten-

diem. Tie informē ne tikai par agrokombināta struktūru un sasniegumiem, bet arī piesaista ar produkcijas paraugiem: ar desām, augļiem, dārzeņiem, tēju. Par to, ka tirdzniecība kombinātam ir izdevīga un ienesīga lieta, ekskursiju vadītājs pierādīja ar dažiem piemēriem.

Agrāk svaigo zivju ražošanas rentabilitāte saimniecībā, kuras iekļāvās agrokombinātā «Kubana», nebija augstāka par 18 procentiem. Kad bija ierīkotas divas kūpinātavas un organizēta attiecīgas produkcijas ražošana, ienākumi no realizācijas palielinājās 3,2 reizes, bet rentabilitāte sasniedza 60 procentus. Izdevīgi ražotājiem, apmierināts arī pircējs. Jebkurā laikā firmas veikālā viņš var nopirkt svaigas zivis. Pārstrādājot vienu tonnu cūkgāļas dažāda veida kūpinājumos, kombināts papildus iegūst vairāk nekā 1000 rubļu un tīrās peļņas veidā atkarībā no produkcijas veida ienem no 300 līdz 900 rubļiem.

Jaunie saimniecības apstākļi agrokombinātā «Kubana» darbībā radīja aktīvus meklējumus ne vien produkcijas ražošanas, bet arī tās realizācijas sfērā. Patlaban kombināta ietvaros darbojas 20 stacionāri veikali un 11 sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi. Tikai pagājušajā gadā vien tirdzniecības tīkls paplašinājies pusotras reizes. Savi veikali un kafetērcas «Kubana» ir Krasnodarā, Sočos, Ģeļendzikā, Novorosijskā. Kad pienāk augļu un dārzeņu produkcijas masveida realizācijas laiks, papildus atver vēl 70 tirdzniecības paviljonus. Pērn agrokombināts realizēja preces par 65 miljoniem rubļu jeb 3,7 reizes vairāk nekā 1985. gadā.

Piebildīšu, ka kombinātu izveidoja uz rajona agrorūpnieciskās apvienības bāzes rajona teritorijas robežās. Salīdzinājumā ar apvienību «Novomoskovskoje» tā struktūra nav tik demokrātiska. Augstākais orgāns ir padome, kuras sastāvā iekļauti ģenerāldirektors (padomes priekšsēdētājs), viņa vietnieki, visu uzņēmumu un organizāciju vadītāji, darba kolektīvu pārstāvji. Operatīvo jautājumus risināšanai izveidots padomes prezidijs. Padome risina visai plašu problēmu loku. Tās kompetencē ir ne tikai ražošanas jautājumi, bet arī cenu noteikšana lauksaimnieciskajai produkcijai, kuru realizē kombināta tirdzniecības tīklā, kā arī iepirkšanas, pārdošanas un mazumtirdzniecības cenu noteikšana.

Starp citu, cenas nav nemaz tik augstas, kā varētu domāt. Piemēram, liellopu gaļu kombināts realizē par 3 rubļiem 50 kapeikām kilogramā. Kooperatīvās tirdzniecības tīklā tā ir 3 rubļi 20 kapeikas, bet tirgū — 5 rubļi. Vairāki desa. Puszāvēto desu kombināts pārdod par 5 rubļiem 60 kapeikām kilogramā, bet patērētāju kooperācija — par 6 rubļiem.

Sakarā ar to, ka kombināts darbojas ekonomiskā eksperimenta apstākļos, tam dots tāds valsts pasūtījums, kurš rada zināmu brīvību ekonomiskam manevram. Piemēram, valsts pasūtījums pilna ražošanā ir 77,9 procenti no kopējā ražošanas apjoma, gaļas ražošanā — 76,3 procenti.

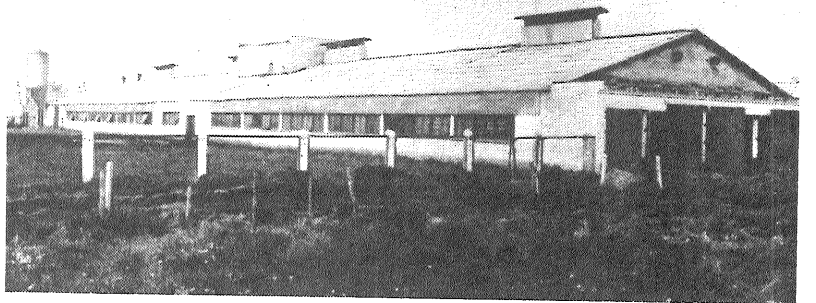
Tomēr kombināts aktīvi meklē papildus izejvielas pārstrādājamo uzņēmumiem. Sekmīgi sokas to iepirkšana no iedzīvotājiem. Piemēram, iepriekšējā gadā rajona iedzīvotājiem tika pārdoti vairāk nekā 20 tūkstoši sivēnu, 2,2 miljoni putnu, liels daudzums koncentrētās un sulīgās lopbarības. Kāda atdeve? No iedzīvotājiem iepirkta lauksaimnieciskā produkcija par 4,5 miljoniem rubļu.

Agrokombinātā «Kubana» specifiskajos apstākļos sevi labi attaisno finansu un norēķinu centra darbība. Ar centra palīdzību iespējams efektīvāk risināt ekonomikas attīstīšanas un cenu veidošanas jautājumus, ar lielāku atdevi izmantot finansu resursus.

Atvadisimies no izstādes «Leņina kooperācijas plāns darbībā». Ka gūvām daudz, šaubu nav. Mums skaidri kļuvis redzams ceļš, pa kuru jāvirza kooperācija, proti — no lauksaimniecības uzņēmumiem, kas nodrošina ražošanas pieauguma maksimālus tempus, jāpāriet uz kolhozagrofirmām, agrokombinātiem, firmām utt. Šie kooperatīvie formējumi ne tikai efektīvi ražo produkciju, bet nodarbojas ar tās pārstrādi, kā arī ar tirdzniecību. Tas ir visas lauksaimniecības pārkārtošanās ceļš.

V. PETROVS,
kolhozagrofirms «Krasnij Oktjabrj» zinātniski tehniskās informācijas centra vadītājs

„KRASNIJ OKTJABRĶ“: meklējumi, risinājumi

Genadijs un Tamāra Gvozdevi ir apmierināti — darbs sokas.
J. SILICKA foto

GIMENES DARBUZŅEMUMS

Vai fermeri?

Nelielā, taču tīrā un mājīgā sīma «Opūgi» balto vasaras jumta vidū. Vairākas reizes pie tās piestāj «Ziguli». Brauksti ģimene, kura aprūpē fermā izmitinātos dzīvniekus. Ģimenes locekļi — jauni, enerģijas pārpilni cilvēki...

Vai tas viss mazliet neatgādina ainu no fermeru dzīves? Sādas ģimenes fermas mūsu valstī parādās arvien vairāk, vienīgi pie mums daudzās saimniecībās tās ir retums. Jaunie cilvēki nebūt nesapņo par fermām un lielām, viņi lielākoties izvēlas, tā teikt, intelektuālu darbošanos. Kāpēc tā notiek? Kas jauniešus attur no darba lopkopībā? Atbildes uz šiem jautājumiem centos rast, apmeklējot kolhozagrofirms «Krasnij Oktjabrj» minēto ģimenes fermu.

Opūgos izvietotas 112 melnrabās šķirnes telītes, kuras vēlāk (pēc attiecīgās kondīcijas pārsniegšanas) pārvieto uz kompleksu «Progress». Tur nopietni nodarbojas ar ganāmpulka sekciju uzskatīt to par vienu no galvenajiem priekšnoteikumiem piena izslaukumu kāpināšanai.

Ģimenes fermā ieradāties tieši tajā brīdī, kad no tās uz «Progressu» sūtīja telītes ganāmpulka papildināšanai. Genadijs Gvozdevs bija aizņemts un norūpējies, tomēr no sarunas neatteicās. Vispirms runājām par darba apmaksu, par izpelni. Vārdu sakot, par finansu lietām, kuras radikālā ekonomiskā reforma izvirza uzmanības priekšplānā. Izrādījās, ka Gvozdevu ģimene, kura strādā fermā, pagaidām vēl nav pārgājusi uz kolektīvo darbu uzdevumu.

— Principā pie mums varētu būt nomas darbu uzdevums, — teica Genadijs. — Taču, lai visu rūpīgi apsvērtu, vēl kāds laiks jāpastrādā pa vecam, pie vecās darba apmaksas sistēmas.

Kas tad būtu jāapsver? Kā minēju, fermā izvietotas telītes, kuras audzē ganāmpulka papildināšanai. Bet tas nozīmē, ka par darba galarezultātu nevar uzskatīt augstas dzīvības pieaugumus. Šis rādītājs nav galvenais, ja runājam par produktīvu slaucamo govju izaudzēšanu. Tāpēc pirmajā vietā izvirzās dzīvnieku atbilstība standarta prasībām. Patlaban esošā darba apmaksā stimule tieši šī rādītāja paaugstināšanai. Mēnesi par katras telītes aprūpi lopkopji saņem 3 rubļus un 13 kapelkas. Ceturksnī paredzētas piemaksas par dzīvnieku atbilstību standartam, gada beigās — par ganāmpulka saglabāšanu, kā arī citas piemaksas.

— Darba apmaksu pagaidām mēs apmierinām, — stāstīja Ge-

nadijs Gvozdevs. — Kopā ar sievu mēnesī saņemam vairāk nekā 500 rubļus. Protams, neskaitot piemaksas ceturksnā un gada beigās. Tāpēc steigties kaut ko mainīt nav jēgas. Iekams pāriet uz saimniecisko aprēķinu, vajag visu rūpīgi pārdomāt un izsvērt.

— Izpelņa patiešām nav slikta, taču nevar arī teikt, ka tā būtu sevišķi augsta, — mēģināju iztaustīt, kur sakņojas Genadija interese par darba organizācijas ģimenes formu. Izrādījās — saknes jāmeklē ne tik ekonomikā, cik psiholoģijā un sociālajā sfērā. Tajās pārmaiņās, kas notiek cilvēka dzīves veidā, pārkarājot pašu ekonomiku.

— Mēs dzīvojam Rīgā, strādājam kā visi, — turpināja Genadijs. — Taču bija kāda neapmierinātība ar sevi, gribējās sevi pārbaudīt kādā nopietnā lietā. Bet kas tad šodien var būt nopietnāks par lauksaimniecību?

Tiesa, diez vai var saukt par nenopietnām viņa iepriekšējās profesijas. Genadijs ir strādājis par šoferi, metinātāju, santehniķi... So darbu iemaņas viņam tagad lieti noder: viņš var gan ūdensvadu fermā salabot, gan citu darbu padarīt. Bet pašiem jāveic patiešām viss, izņemot vienīgi lopbarības piegādi.

Sākumā, protams, bija ne mazums grūtību. Genadija dzīvesbiedre Tamāra — bērnodārza audzinātāja — lopus, kā saka, pat acis nebija redzējusi. Pirmoreiz uz fermu viņi aizgāja kopā. Un tā, lūk, kopā arī tagad soļo pāri visām grūtībām.

Kopīgs darbs dara stipru arī ģimeni. Visi pamazām kļūst domubiedri. Arī bērni (viņu Genadija un Tamāras Gvozdevu ģimenē ir divi). Kopš mazām dienām viņi redz, kā strādā tēvs un māte, cik puļu iegulda savā vienkāršajā, taču cilvēkiem tik nepieciešamajā darbā. Domāju, ka nekļūdišos, ja teikšu: tieši šādos apstākļos izaug īsti palīgi vecākiem, viņu darba turpinātāji.

No sarunas sapratu vēl vienu. Proti — ģimenes fermas organizēšana bija iespējama arī tāpēc, ka netālu no ciemata atrodas skola un bērnodārzs. Gvozdeviem ir sava personiskā automašīna, tāpēc darbā dzīves biedri viens otru var nomainīt jebkurā brīdī. Turklāt ģimenei dotas tiesības uz atvieglotiem noteikumiem legādāties sev mājā.

Lūk, tāda darba organizācija, tādas rūpes par cilvēku, uzmanība pret viņa vajadzībām ir viens no lēmumiem, kāpēc strādāt kolhozagrofirmā ierodas pilsētas jaunieši.

T. KOLOŠOVS

ZINĀTNISKI TEHNISKAIS PROGRESS

Draugos ar kompjūteru

Piekrītīstiet: ne bieži iznāk dzirdēt šādu vārdu par cilvēka un mašīnas attiecībām. Taču tieši tā «dialogu» starp cilvēku un personāliem skaitļotājiem «Robotrons 1715», kuri uzstādīti kolhozagrofirmā «Krasnij Oktjabrj», raksturoja elektronisko mašīnu programmētājs V. Nikulins.

Iemeslu, kāpēc kolhozagrofirmā ieviesta kompjūteru sistēma, ir vairāk nekā pietiekami. Piemēram, ražošanā intensīvo tehnoloģiju attīstība jau sasniegusi tādu līmeni, kad bez skaitļotāju palīdzības jau grūti sastādīt sabalansētus lopbarības racionus.

Elektronu tehnikas izmantošana lika pamatu vienota dienesta izveidošanai visiem kolhozagrofirms kolektīviem. Jo, pilnveidojot pārvaldes struktūru, nepieciešams izdarīt daudzus sarežģītus aprēķinus. So un citu lēmumu dēļ kolhozagrofirms kolektīvs sāka nopietni rūpēties par vadības automatizētās sistēmas ieviešanu.

Par personālajiem kompjūteriem esam sākuši stāstīt ne tikai tāpēc, ka kolhozagrofirmai ir «Robotrons 1715» tipa mašīnas. Galvenais — tieši ar šiem skaitļotājiem sākas darba vietu automatizācija — pirmais automatiskās vadības sistēmas ieviešanas posms. Kolhozagrofirmā jau automatizētas kadru nodaļas inspektora, galvenā inženiera un automehāniķa darba vietas.

Izveidota programma cietes rūpnīcā saņemto kartupeļu analīzei. Tā būtiski atvieglo pieņēmumu darbu, sevišķi — kartupeļu novākšanas laikā, kad no piecu rajonu saimniecībām ik dienas rūpnīcā ierodas apmēram 70 automašīnas. Drīz ar kompjūteriem sāks apstrādāt autotransporta vadītāju ceļazīmes un sastādīt attiecīgas atskaites. Bez tam tiek izstrādāta programma lauksaimniecības dzīvnieku uzskaitēi. Skaitļotājs sastādīs pārskatus 14 fermām, kā arī kopīgo pārskatu visai saimniecībai.

Protams, tie ir tikai pirmie kompjūterizācijas soļi. To mērķis — pārvarēt psiholoģisko barjeru, palīdzēt visu posmu speciālistiem un vadītājiem mainīt pagaidām atturīgo attieksmi pret elektroniku. Patlaban tāda attieksme pastāv, lai gan lielākā daļa speciālistu jau apzinās, ka elektronikas ieviešana — tā nav modes lieta, bet gan nepieciešamība, kuru radījuši lauksaimnieciskās ražošanas nemītīga attīstība.

Te var minēt visai raksturīgu piemēru — neseno sarunu ar lielfermas «Progress» speciālistiem. Tajā izvietotas vairāk nekā 600 melnrabās govīs un vairāk nekā 70 telītes. Lielfermā augstā līmenī ir ciltisdarbs, pietiek lopbarības, no vienas govs gadā iegūst vidēji 6 000 kilogramu piena. Pajautāju: bet tālāk? Izrādās: izslaukumi pieaugs līdz 7 000 kilogramiem.

Pārrunājuši ciltisdarba un veterinārijas jautājumus, pieskāramies arī kompjūterizācijas problēmai. Atklājās, ka ir gadījumi, kad govs dod maksimālu piena daudzumu, un pēkšņi...

izslaukums samazinās. Kāpēc, lopbarības taču pietiekami? Speciālistu secinājums bija vienkāršs: pienācis laiks domāt par individuālu racionu sastādīšanu katrai govij, kurš sabalansēts līdz pat mikroelementu devām. Vārdu sakot, nepieciešams tāds raciona, kurā būtu viss nepieciešamais, lai perspektīvā varētu sasniegt plānoto izslaukumu. Lūk, te bez skaitļotāja neiztikt.

Tagad — par kompjūterizācijas tālāko attīstību. Tuvākajos divos trijos gados kolhozagrofirma plānots uzstādīt vēl 150 personālos skaitļotājus. Katrā struktūrvienībā tie veidos lokālus tīklus, kuri būs pieslēgti SM tipa centrālajam kompjūteram. Tas dos iespēju operatīvi iegūt nepieciešamās ziņas par stāvokli jebkurā ražošanas iecirknī. Un ne tikai ziņas. Kā noskaidrojās sarunā ar lielfermas «Progress» speciālistiem, skaitļotāji palīdzēs arī pilnveidot lauksaimniecības produkcijas galveno veidu ražošanas un pārstrādes tehnoloģiju. Bet tas nozīmē — būs piena un gaļas papildus tonnas.

Patlaban kolhozagrofirmā jau izveidots projektēšanas birojs, lai izstrādātu matemātisko nodrošinājumu vadības automatizētajai sistēmai. Tuvākajos 2 — 3 mēnešos birojā jāsagatavo projekta tehniskais pamatojums. Projekta īstenošana prasīs apmēram trīs miljonus rubļu. Pilnīga pāreja uz ražošanas vadības automatizēto sistēmu būs iespējama pēc gadiem diviem.

Un vēl. Cik laika nepieciešams, lai speciālists iemācītos rīkoties ar kompjūteru? Izrādās: vajadzīgas apmēram trīs dienas. Jo viss notiek samērā vienkārši. Skaitļotājā ievada programmu par attiecīgo problēmu. Nospiežot taustiņu, uz ekrāna parādās tabulas, kurās parādīta operāciju secība, ko nepieciešams veikt, lai mašīna izpildītu darbības, kuras paredz ievadītā programma. Trīs dienas vajadzīgas tikai tam, lai iepazītu klaviatūru un iemācītos to izmantot.

Parunāt tikai ar speciālistiem, bet pašam nepamēģināt strādāt ar kompjūteru — tas nozīmē līdz galam neiepazīt to, par ko esi nolēmis uzrakstīt. Noslēdzot sarunu, Vjačeslavs Nikulins ierosināja uzspēlēt ar kompjūteru... šahu. Nācās piekrist. Klaviatūra, kā bija teikts, patiešām nekādas grūtības neradīja. Kas attiecas uz šaha partijas iznākumu, tad... Teikšu tikai vienu: tā gan nenoritēja tik miermīlīgi un draudzīgi, kā to garantē dialoga režīms darbā ar personālo skaitļotāju.

A. ALEKSEJEVS

ATTEĻA: kolhozagrofirms «Krasnij Oktjabrj» galvenā grāmatveža vietniece Leontine Svalba programmētāju Allas Rimļinas un Lubovas Garinas (viņas ieradusās no Latvijas skaitļošanas tehnikas un informācijas kolektīvās lietošanas centra) vadībā apgūst iemaņas rīkoties ar kompjūteru.

J. SALNAVIESA foto

